

REGISTERBLAD

Namn och datum: Magnus Martinsson (redigerat 18-2-1999)

Område av riksintresse för naturvård i Gotlands län

Områdesnummer: [NRO09061](#)

Områdesnamn: [HAUGAJNAR-PETESVIK](#)

Kommun: Gotlands

Kartblad: 5I NO, Mittpunkt: 5J 8i 33

Areal: 850 ha, varav 689 ha land och 161 ha vatten

Naturgeografisk region: 14 c Gotland

Kust/havsregion: IV - Egentliga Östersjön

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Slätt med lägre relativ höjd än 20 m.

Riksvärde

fossil		
	naturbetesmark	flora
våtmarkskomplex	topogent kärr	flora
		fauna
skogslandskap	barrnatureskog	

Värdeomdöme: Kuststräckan är geologiskt intressant. 200 m väster om Lilla Hallvards finns en lokal med de enda påträffade landväxterna i Gotlands silurlagerföljd. Lokalen är av internationellt intresse. Området har värdefulla mycket naturbetesmarker med en rik flora. Området hyser en stor mängd häckande fåglar. Petesvik hyser dessutom värdefulla våtmarker, vilka till stor del överlappar med naturbetesmarkerna. I övergången mellan odlingslandskap och skog ligger ett örtrikt sumpkärr med värdefull flora. I området finns skogsområdet Haugajnar, som är består av barrnatureskog.

Huvudkriterier:

- Geologisk lokal av internationellt intresse med de enda påträffade landväxterna i Gotlands silurlagerföljd.
- Grund havsvik med extremt flacka marker och en av de bredaste strandzonerna på Gotland. Värdefull barrnatureskog.
- Värdefull häckfågelfauna med stort antal häckningar av rödlistade arter, såsom sydlig kärrsnäppa, brushane, skärfläcka och småtärna. Området hyser ett litet bestånd av den sällsynta kärrnyckeln.
- Skogs- och strandområde med värdefull fågelfauna och rik växtlighet.

Stödkriterier: Storlek, mångformighet, kontinuitet, representativitet, raritet.

Förutsättningar för bevarande: Området påverkas negativt av störningar under tiden mars-maj. För att naturvärdena i skogen ska bestå är det viktigt att skogen lämnas fri för avverkningar. Naturvärdena i naturbeesmarkerna är beroende av att markerna även i framtiden hävdas genom bete på traditionellt sätt. Området påverkas negativt av fritidsbebyggelse i öppna lägen. Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd jordbruks-/betesdrift skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning, vägdragningar.

Säkerställande: Klass 1-område i Länsstyrelsens sammanställning över områden med värdefull natur (Länsstyrelsen 1984).

Berörda kustområden omfattas av strandskydd 100 m.

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr I 4 Gotlandskusten.

Ingår i Länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt nummer 39) och i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt nummer 83-6--7).

Haugajnar är av regeringen föreslaget Natura2000-område.

Områdets huvuddrag: Ca 200 m väster om Lilla Hallvards finns en berggrundsskärning med fossil av de enda landväxterna, som påträffats i Gotlands silurlagerföljd. Förekomsten har ett internationellt intresse.

Petesviken är en havsvik som omgärdas av reveln Sandskallen i norr och Laxskär i söder. Området ligger på berggrund av märengskiffer och saknar lösa jordlager utom vid Sandskallen där marken utgörs av grus och sand. Däremot finns moränblock ymnigt utspridda längs stranden. Ute i viken finns tre revlar av grus. Området har betats under lång tid och vegetationen är starkt hävdpräglad. Markerna är mycket välhävdade.

Vid havet finns väl utvecklad strandängsvegetation. Strandängarna i själva Petesviken är smala och har inte särskilt rikt fågelliv. De finaste partierna finns i Boviken söder om Petesviken. Här häckar bl a skärfläcka, rödbena, strandskata, roskarl, större strandpipare, skedand, kricka, ejder samt en av länets största kolonier med småtärna. I Boviken finns ett brett bälte med strandängsvegetation. Här dominerar salttåg och rödsvingel. Närmast havet finns breda bälten med krypvedominerad vegetation. Vanliga arter är här gulkämpar, saltnarv, trift, strandmalört, gåsört, revfingerört, råttsvans och havssälting. Här växer även sparsamt med strandkämpar. På torrare delar av stranden växer bl a strandvial, sandsallat och sandrör. I kärren innanför strandängen växer blåtåtel, hirsstarr, älväxing, hirsstarr, luddstarr, vattenmynta, krissla och gåsört. I sumpkärret är vegetationen örtrik med rikliga förekomster krypven, gåsört, strandklo, krusskräppa, revsmörblomma, vattenmynta, strandlysing, revsmörblomma, blåhallon, vitmåra, älväxing, älgört och ängsruta. Bäckens rinner inom en del av sumpkärret genom ett dråg och här växer knappsäv, vattenmåra, slankstarr, vattenmynta och revsmörblomma.

I det vida skogsområdet förekommer ett flertal små våtar och myrar. Här finns bl a rika bestånd av luddkrissla samt ett mindre bestånd av kärnnyckel. Innanför Sandskallen finns ett rikt hässle. Den våtmarksrika, kustnära och i skogen vildmarkartade naturen ger området stora ornitologiska kvaliteter. Här häckar flera par trana och korp.

I övergången mellan naturbetesmark och skog finns ett sumpkarr längs med en bäck. Bäckens vatten från åkermarkerna mellan Hablingbo och Silte samt från det stora skogsområdet Haugajnar. Sumpkärret övergår i ett stort område med blåtåtelkarr. Denna del av området har under några decennier stått under igenväxning till följd av upphört bete. Här finns även en del fuktängspartier.

Anmärkningar: VMI-ID: 518I02

Referenser:

- Gotlands kommun, 1995: *Vision Gotland 2010*.
- Länsstyrelsen i Gotlands län, 1984: *Värdefull natur på Gotland*.
- Länsstyrelsen i Gotlands län, 1993: *Program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden*.
- Martinsson, M., Nordin, M., 1992: *Ängs- och hagmarker på Gotland. Del 4, Södra Gotland*. –Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Martinsson, M., 1997: *Våtmarker på Gotland*. –Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Naturvårdsverket, 1994: *Myrskyddsplan för Sverige*.
- Naturvårdsverket, 1996: *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*. Stockholm.